

**ZÁKLADNÍ ŠKOLA A MATEŘSKÁ ŠKOLA
SUCHDOL NAD ODROU, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE**

Komenského 323, 742 01 Suchdol nad Odrou, IČ: 75027712

e-mail: zakladni@skolasuchdol.cz, www.skolasuchdol.cz

tel.: +420 556 736 336

PROGRAM PROTI ŠIKANOVÁNÍ

Tento Program proti šikanování je součástí Minimálního preventivního programu Základní školy a mateřské školy Suchdol nad Odrou, příspěvkové organizace pro školní rok 2021 - 2022.

Dle Metodického pokynu MŠMT k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT 21149/2016)

Na tvorbě a realizaci programu se podílejí všichni pedagogičtí pracovníci školy.

Koordinace jeho tvorby patří ke standardní činnosti školního metodika prevence. Ten podle potřeby spolupracuje s metodikem prevence v PPP. Za realizaci a hodnocení programu je odpovědný ředitel školy.

Cílem programu je:

- vytvořit ve škole bezpečné, respektující a spolupracující prostředí
- důležité je zaměřit se na oblast komunikace a vztahů mezi žáky ve třídách, a to bez ohledu na to, zda tam k projevům šikany již došlo, či ne

Krizový plán pro řešení šikanování

Eliminuje či minimalizuje škody v případě, že k šikanování ve školním prostředí dojde.

S krizovým plánem pro řešení šikanování jsou vždy na začátku školního roku seznámeni žáci a jejich zákonní zástupce prostřednictvím www.skolaonline.cz, na třídních schůzkách a dále je uveřejněn na webových stránkách školy.

1. Řešení šikany v počátečním stádiu

UČITEL SE O ŠIKANĚ DOZVÍ

Garant řešení:

- a) Pedagog, který je svědkem šikany nebo se o ní dozví (do převzetí případu garantem z pořadí 2 až 3)
- b) Školní metodik prevence, výchovný poradce
- c) Vedení školy
- d) Zkušený pedagog (z pohledu řešení šikany), třídní učitel

1. Odhad závažnosti onemocnění skupiny a rozpoznání, zda nejde o neobvyklou formu šikanování: **na začátku se snažíme odhadnout, jak je šikanování rozvinuto. Informace získáváme především prostřednictvím rozhovoru s informátory a oběťmi. Následně jednáme podle toho, zda se jedná o počáteční nebo pokročilé stádium šikany. Pokud se jedná o některou z neobvyklých forem šikanování, musíme základní postup upravit, popřípadě se spojit se specialisty z PPP.**

2. Rozhovor s informátorem/rodičem

3. Rozhovor s obětí

Požádat o souhlas psát si poznámky. (Později ze získaných informací sepsat zápis – bez přítomnosti oběti.)

Rozhovor provést na místě, které je bezpečné, sedět vedle sebe jako partneři. Dát oběti na výběr, jestli chce, aby u toho byl i třídní učitel. Navodit příjemnou atmosféru, aby se oběť cítila dobře, jsem v roli pomáhajícího.

Bez nátlaku! (Zeptat se, jak se daří,... „Mám pocit, že se ve třídě necítíš dobře, chceš mi o tom něco říct?“ apod.)

4. Informovat ředitele/zástupce ředitele

5. Upozornit třídního učitele. Určit další pedagogy, kteří budou spolupracovat na šetření. (spolupracovat by měl hlavně třídní učitel)

6. Nalezení vhodných svědků. Rozhovor se svědky, které uvedla oběť

Obezřetně promluvit s uvedenými svědky tak, aby se to nedoneslo třídě a požádat, aby o rozhovoru s nikým nemluvili. **Nechat je říct, co chtějí.**

Požádat o souhlas psát si poznámky. (Později ze získaných informací sepsat zápis – bez přítomnosti svědků.)

Nenaléhat!

Svědky vyslechnout postupně, pokud se rozcházejí ve výpovědi, je možná konfrontace všech svědků.

Navodit atmosféru podpory a povzbuzení, ujistit je, že jejich spolupráce nebude prozrazena a že bude zajištěna jejich bezpečnost.

7. Zajištění ochrany oběti

Obětem nabídnout možnost zdržovat se během přestávek v blízkosti osoby zajišťující dozor, nechat ji bezpečně odejít ze školy, informovat rodiče nebo zajistit její ochranu! Agresorům oznámit, jak budou postiženi v případě, že oběť znovu napadnou (např. při jakémkoli náznaku šikanování bude případ okamžitě nahlášen příslušným úřadům – OSPOD). Oznámení příslušným úřadům provádí ředitel školy.

8. Usvědčení agresorů/a

Zajistit při vyšetřování přítomnost třetí osoby proti obvinění ze strany rodičů.

Sednout si proti agresorovi, zeptat se ho, jestli ví, proč je tady, chtít vědět, co všechno dělal.

Dát jasně najevo, že vím, co se stalo. Musí cítit, že odsuzuji jeho chování, ne jeho osobu. Povzbuzováním ho přivést k přiznání.

Sepsat zápis.

Zopakovat se všemi agresory. Každého po rozhovoru odvést do jiné třídy, aby se nemohli domluvit. Upozornit ho na to, aby měl vypnutý telefon. Pokud máme zabezpečeno, že se ve třídě nedomluví s komplicem, může se po rozhovoru vrátit do kmenové třídy.

9. Rozhovor s rodiči agresora

V praxi se osvědčila následující posloupnost vedení jednání:

- A. Telefonicky se domluvit s rodiči agresora na schůzce. Nic neřešit po telefonu – důležitý je osobní kontakt. Pokud je více agresorů, pozvat si rodiče postupně.
- B. Seznámení rodičů s problémem
Rodičům agresora ani agresorům se nesmí prozradit informátoři, svědci!
- C. Postupně vyjádření všech zainteresovaných pedagogů.
- D. Vyjádření žáka
- E. Vyjádření rodičů

- F. Rozhodování komise za zavřenými dveřmi
- G. Seznámení rodičů a žáka se závěrem komise (**udělení výchovných opatření**)
Podle závažnosti incidentu a podle situace se domluvit na návštěvě pedagogicko-psychologické poradny, klinického psychologa,....
- H. Sepsat zápis a nechat ho podepsat všem zúčastněným

10. Rozhovor s rodiči oběti

Úkolem tohoto důležitého setkání je rodiče informovat o zjištěních a faktech, přijatých závěrech domluvit další opatření (ochrana oběti).

11. Práce s celou třídou

Šikana je jev, který sám neustoupí a je potřeba s ní takto zacházet. Nejlepší prevencí je budovat trvale a systematicky kamarádské vztahy v celé třídě. Pokud chceme zlepšit vztahy ve třídě možné využít spolupráci s profesionály z některých servisních zařízení (pedagogicko-psychologická poradna apod.)

Třídní setkání a hledání nápravy: hovořit se třídou v komunitním kruhu (včetně třídního učitele), na téma šikany provést asi čtyři sezení, sezení neprotahovat, opakovat asi jednou za 14 dní, max. 20min. (omluva a usmíření agresora a oběti, předkládání návrhů pro nápravu. Vhodné otázky: Co si myslíte, že není v této třídě v pořádku? Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo? Kdo si myslí, že by byl schopen XY bránit? (ochránce dát do roviny oficiality, má povinnost ubližování ohlásit). Při posledním položit otázku, jestli si myslí, že je problém vyřešen). Pro zlepšení stavu bychom měli se třídou pracovat alespoň hodinu týdně, pro výraznou nápravu 3 až 4 hodiny týdně.

2. Řešení šikany v pokročilém stádiu

UČITEL JE SVĚDKEM VÝBUCHU BRUTÁLNÍ ŠIKANY

Nelze čekat na odborníka specialistu, postupovat dle návodu:

1. Překonání šoku pedagoga
2. Bezprostřední záchrana oběti
(**zaštitit svým tělem oběť**), **odvést ji ze třídy**
3. Ihned zabezpečit ve třídě dozor jiného pedagoga
(**poslat jiného žáka, aby přivedl dalšího pedagoga**), **zabránit domluvě agresorů na křivé skupinové výpovědi, zabránit ovlivnění svědků, oddělit agresory a hlídat je samostatně.**
4. Informovat ředitele (zástupce ředitele)
Pedagog, který je svědkem výbuchu brutální šikany nebo školní metodik prevence, oznamuje výbuch brutální šikany vedení školy. Škola je povinna nahlásit celou věc policii, ale měla by jednat nezávisle na ni (policie se může opozdit a přijet až další den). Událost ohlašuje policii ČR vedení školy.
5. Zalarmovat další pedagogy
Domluvit se na spolupráci při vyšetřování – i za cenu přerušení výuky! Zabezpečit pedagogický dozor.
6. Následuje vlastní vyšetřování podle bodů uvedených při šikanování v počátečním stadiu.
7. Pokračovat v pomoci a podpoře oběti
knihy úrazů a sepsat záznam o úrazu. Zápis provede učitel vykonávající dozor (na chodbě, ve třídě ...) v (dát oběti napít, zajistit lékařské ošetření,...) Je-li oběť zraněna provést zápis do doby odhalení výbuchu brutální šikany. Po návratu od lékaře nepouštět oběť zpět do třídy.
8. Kontaktovat rodiče oběti.

Při rozhovoru s rodiči se vyvarovat slovu šikana, lépe je používat trápené nebo ubližované dítě. Hovořit s nimi „na rovinu“, ujistit je, že se konflikt řeší, dohodnout se s rodiči, jakým způsobem bude zajištěna bezpečnost dítěte (nejlépe nechat doma).

Rodiče informuje třídní učitel, v jeho nepřítomnosti výchovný poradce (školní metodik prevence).

9. Celou záležitost sepsat

Provést zápis podle následujícího návodu (kdy, kde, kdo, komu, jak dlouho, svědci, kdy volána záchranná služba, kdy oznámeno rodičům, kdy oznámeno policii, kdy zahájeno a ukončeno šetření, kdo sepsal, kdo koordinoval postup. Zápis provede školní metodik prevence nebo jím určený pedagog.

10. Požádat o pomoc okresního metodika prevence.

11. Pokud rodiče nespolupracují, ohlásit celou věc kurátorovi pro mládež. Místo do školy je možné rodiče pozvat přímo na OSPOD.

NÁPRAVA

Jakmile je vyšetřování šikany dokončeno a víme, co jsme potřebovali vědět, přistoupíme k druhé části úkolu – nápravě.

A. METODA USMÍŘENÍ

Provádí se především u **počátečních stadií šikany a v případě, vykazuje-li agresor ochotu své chování změnit.**

Metodě usmíření předchází:

- rozhovor s informátory
- rozhovor s obětí, individuální rozhovory s jí uvedenými svědky
- rozhovor s agresory (v případě, že se ukáže, že agresor není ochoten ke změně, následuje metoda vnějšího nátlaku)

Společné setkání a hledání nápravy:

- hovořit s třídou v komunitním kruhu (včetně třídního učitele).
 - mluvit obecně, nikoho nejmenovat
- Vhodné otázky: Co si myslíte, že není v téhle třídě v pořádku?

Co byste mohli udělat, aby se to příště nestalo?

- omluva agresora oběti, předkládání návrhů pro nápravu
- použít např. polštářkovou metodu (mluví ten kdo má polštářek, nebo může jinému říci: „Líbí se mi na tobě...“, „Oceňuji na tobě...“, „Děkuji ti za...“, „Omluvám se ti za...“ **NESMÍ ŘÍKAT, CO SE MU NELÍBÍ, ZVÝŠILA BY SE TAK AGRESE VE TŘÍDĚ, NĚKTERÍ ŽÁCI BY TAKTO ZAČALI NAPADAT OBĚŤ.** Jde o to, zlepšit vztahy ve třídě a to výčitkami apod. nejde.
- sezení provádět nejprve 1x týdně, řeší se vztahy ve třídě, ne zda oběti někdo ubližuje (neměla by na ni být zaměřená pozornost, byla by to pro ni zátěž).

B. METODA VNĚJŠÍHO NÁTLAKU

Použít v případě, jestliže agresor nespolupracuje.

Rodiče musí cítit, že jim chceme pomoci. Trestáme dítě, ne rodiče!

Provádí se u pokročilejších forem šikany:

**Vytvořit výchovnou komisi: vyšetřovatel, třídní učitel, ředitel (zástupce ředitele)
a nezávislý člověk (okresní metodik prevence, pracovník
OSPOD, lékař,...)**

Před zasedáním nejednat s rodiči agresorů.

- 1. Komise rozhodne o dalším postupu a o případném trestu** (trestat intenzivně, ponechat si však možnost stupňovat tresty)
- 2. Zavolat agresory a oznámit jim trest.**
- 3. Oznámit potrestání před celou třídou za přítomnosti celé komise, nikoho nejmenovat. Pouze oznámit, že v této třídě došlo k provinění, a proto byla udělena tato výchovná opatření....**
- 4. Následuje komunitní kruh s třídním učitelem.**

Organizace a odborníci , kteří se budou podílet na prevenci šikany

Organizace	Jméno odborníka	Kontakt (adresa, telefon, e-mail)
PPP NJ	<i>PhDr. Pavel Letý</i>	ompa@pppnj.cz , Žižkova 3, Nový Jičín, 556 771 140
OŘ PČR	Por. Mgr.Gřes Nrap.Tomšík	Sv. Čecha 1727/11, Nový Jičín, 974 735 207, 602 161 739
Městys Suchdol nad Odrou		Komenského 318, Suchdol nad Odrou, 556 770 101

Preventivní aktivity zaměřené specificky proti vzniku šikanování

Aktivity mají vést k vytváření bezpečného prostředí - podporovat solidaritu a toleranci, vědomí sounáležitosti, vytvářet podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy, rozvíjet spolupráci mezi dětmi a jejich vzájemný respekt, rozvíjet jednání v souladu s právními normami a s důrazem na právní odpovědnost jedince. Pokud se na prevenci podílí externí realizátor, měl by být na jeho programu přítomen pedagogický pracovník školy, který v něm bude pokračovat.

1. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
PRV	Vztahy ve třídě, přátelství, vzájemná pomoc. Pravidla slušného chování a pravidla třídy – klima třídy	Mgr. Eva Horáková Mgr. Marcela Buksová

2. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
PRV	Zásady slušného chování, vztahy mezi spolužáky.	Mgr. Lenka Martinková, Mgr. Simona Drgová

3. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel

PRV	Vztahy ve třídě, mezi spolužáky. Klima třídy – komunitní kruh.	Mgr. Jana Hynčicová, Mgr. Kateřina Mariánková
-----	--	--

4. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
ČJ	Pravidla slušného chování – dramatizace, rozhovor	Mgr. Alena Vráblová

5. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
PŘ	Člověk – vztahy mezi vrstevníky	Mgr. Dagmar Kubincová
VL	Národy – solidarita, tolerance, vědomí sounáležitosti.	Mgr. Dagmar Kubincová
PSP	Internet a bezpečnost.	Mgr. Radmila Míková

6. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
PSP	Internet a bezpečnost.	Mgr. Jitka Hašová

7. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
VO	Mezi vrstevníky – vztahy ve třídě.	Mgr. Aneta Janovská
PSP	Internet a bezpečnost.	Mgr. Milan Nohel

8. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
VO	Člověk v sociálních vztazích.	Mgr. Aneta Janovská.
PSP	Internet a bezpečnost.	Mgr. Pavel Vala, DiS.

9. ročník

Vyučovaný předmět	Preventivní aktivita proti šikaně a způsob jejího vedení (např. prožitková aktivita, diskuse, předávání informací,...)	Učitel
-------------------	--	--------

VO	Vztahy mezi lidmi, občanská práva.	Mgr. Aneta Janovská
PSP	Internet a bezpečnost.	Mgr. Pavel Vala, DiS.

Ve školním roce 2021/22 proběhne ve všech třídách třídnická hodina na téma „Násilí, šikana a sebeovládání“, dále budou probíhat na začátku školního roku adaptační kurzy, jejichž hlavním tématem jsou vztahy ve třídě a umění spolupráce, tudíž slouží jako prevence šikany.

Zajištění vzdělání pedagogických a nepedagogických pracovníků v problematice šikanování

Vzdělávání pracovníků pedagogických i nepedagogických v akreditovaných kurzech k problematice šikanování.

Název a zaměření vzdělávání	Počet hodin	Realizátor – organizace, odborník	Počet školených pedagogů
Dynamika a vyšetřování školního šikanování (4/2009)	10	KVIC Nový Jičín	9
Komunikace s rodičem problémového žáka (2010)	8	CPIV Karviná	12
Šikana (8/2015)	1	PhDr. Pavel Letý	15

Seznámení žáků a jejich zákonných zástupců s programem proti šikanování

Program proti šikanování je součástí MPP, se kterým jsou zákonní zástupci žáků seznámeni třídními učiteli na prvních třídních schůzkách. MPP je uveřejněn na webových stránkách školy. Problematice šikanování věnují třídní učitelé v září třídnickou hodinu.

Datum: 17. 9. 2021

Jméno a podpis ředitele školy: Mgr. Tomáš Vindiš

Jméno a podpis školního metodika prevence: Mgr. Petra Janurová